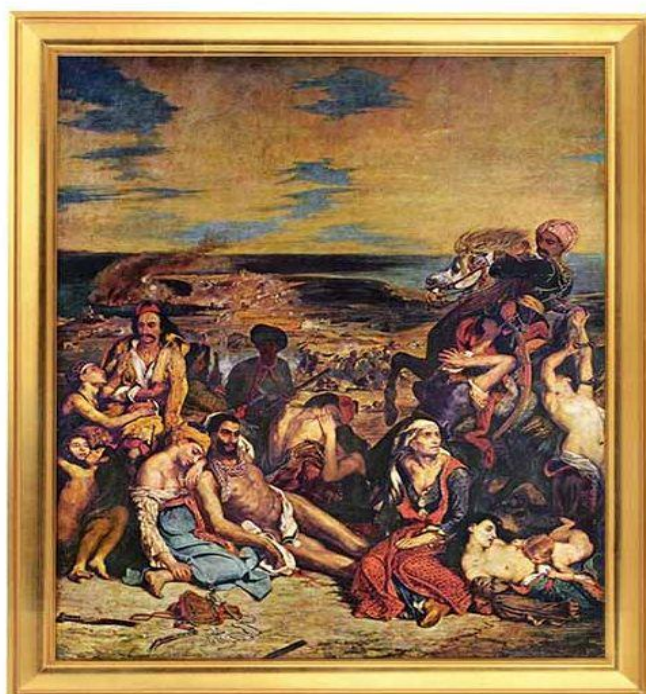

**Η Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία
και το Τμήμα Φιλοσοφίας
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών**

διοργανώνουν το 13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας με θέμα,

***Πόλεμος και Ειρήνη:
Φιλοσοφικές προσεγγίσεις***

Η σφαγή της Χίου του Ευγένιου Ντελακρουά, Μουσείο Λούβρου

**10, 11 και 12 Απριλίου 2024
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Κεντρικό κτίριο (Πανεπιστημίου 30)**

Ο πόλεμος είναι το μόνο σίγουρο γεγονός το οποίο συντροφεύει τον άνθρωπο από την εμφάνισή του πάνω στη γη μέχρι τις ημέρες μας. Η Ελληνική, αλλά και η Παγκόσμια, Ιστορία περιλαμβάνουν μια σειρά πολέμων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα όπως είναι, ο Πελοποννησιακός πόλεμος, οι Μηδικοί πόλεμοι, οι διάφοροι πόλεμοι των Δυτικο-Ευρωπαίων υπό τη μορφή Σταυροφοριών, οι αποικιακοί πόλεμοι, οι θρησκευτικοί πόλεμοι, η Ελληνική Επανάσταση κατά των Τούρκων, οι Βαλκανικοί πόλεμοι, οι δύο Παγκόσμιοι πόλεμοι, οι ποικίλοι τοπικοί πόλεμοι κ.ά.

Οι δυο τελευταίες γενεές της ανθρωπότητας άρχισαν σιγά – σιγά να πιστεύουν ότι το ιδεώδες του Ιμμάνουελ Καντ «για την αιώνια ειρήνη» σταδιακά θα γινόταν πραγματικότητα, αφού από το 1945 και εξής δεν εβίωσαν τις φρικαλεότητες ενός τρίτου παγκοσμίου πολέμου, και οι διάφορες συρράξεις και συγκρούσεις που ακολούθησαν άρχισαν να γίνονται όλο και πιο σπάνιες. Εν τούτοις με τη Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία πριν δύο περίπου χρόνια, και μόλις πρόσφατα με τη σύγκρουση Ισραηλινών, Χαμάς, Παλαιστινίων και Τζιχαντιστών το ιδεώδες της ειρήνης που προτάσσει ο γερμανός φιλόσοφος καθίσταται για άλλη μια φορά απόμακρο και άπιαστο όνειρο. Η ανθρωπότητα αιώνες τώρα φαίνεται να παίζει επικίνδυνα παιγνίδια ανάμεσα στους δύο αυτούς πόλους, τον πόλεμο και την ειρήνη, χωρίς να μπορεί να σταθεροποιηθεί ούτε στη μια πλευρά ούτε στην άλλη.

Το φαινόμενο του πολέμου στην άμεση συνάρτησή του με την έννοια της ειρήνης, αποτέλεσε από την αρχαιότητα αντικείμενο διερεύνησης από φιλοσόφους, νομικούς, ανθρωπολόγους, κοινωνιολόγους, ιστορικούς κ.ά. Όσον αφορά το πεδίο της φιλοσοφίας, μπορούμε να αναφέρουμε κάποια ενδεικτικά παραδείγματα: Ο Ηράκλειτος προσδίδει στον πόλεμο συμπαντική σημασία, υποστηρίζοντας ότι ο «πόλεμος» είναι «πατήρ πάντων» και το κριτήριο της αξιολογικής διάκρισης ανάμεσα σε κυρίους και δούλους. Στην Αναγέννηση, ο Μακιαβέλλι θα θεωρήσει τον επεκτατικό πόλεμο ως μέσον αυτοπροστασίας και ενδυνάμωσης της εσωτερικής συνοχής της κοινότητας. Στη νεώτερη εποχή, ο Χομπς θα υποστηρίξει ότι στη «φυσική κατάσταση» η επικρατούσα συνθήκη είναι ο «πόλεμος όλων εναντίον όλων». Έτσι, θα τον αναγάγει στην αναγκαία αιτία συγκρότησης της πολιτικής κοινότητας. Από την πλευρά του, ο Καντ θεωρεί τον πόλεμο ένα αναγκαίο βήμα στην πορεία της ανθρωπότητας προς τη αιώνια ειρήνη, ενώ, για τον Έγκελ, ο πόλεμος αποτελεί το βασικό μέσον επανεργοποίησης της ιδιότητας του πολίτη. Με την ανάδυση του κοινωνικού δαρβινισμού οι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι θα θεωρηθούν συμβολή στην βελτίωση του ανθρώπινου είδους, ενώ με τον ολιστικό κοινωνικό δαρβινισμό ο πόλεμος μεταξύ των φυλών θα αποτελέσει το θεμέλιο συγκρότησης του «επιστημονικού» ρατσισμού. Στον εικοστό αιώνα, ο Καρλ Σμιτ θα μετατρέψει τη δυνατότητα πολέμου σε εγγύηση ύπαρξης μιας πολιτικής τάξης, και σε κριτήριο διάκρισης του πολιτικού από τις άλλες μορφές συνένωσης. Στις μέρες μας, μετά την εμπειρία του ολοκληρωτισμού, την απειλή του πυρηνικού πολέμου και τη διεθνή τρομοκρατία, ο πόλεμος τείνει να απωλέσει τον συμβατικό χαρακτήρα του, προσκτώμενος καινοφανείς σημασίες.

Καθίσταται σαφές, επομένως, ότι το πρόβλημα του πολέμου και της ειρήνης μπορεί να εξετασθεί από πολλές οπτικές γωνίες. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις παρακάτω θεματικές:

Μεταφυσική: Σε τί συνίσταται το φαινόμενο του πολέμου; Οι ιδέες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως όπλα; Πόσο αναγκαίος για τον φιλοσοφικό στοχασμό είναι ο πόλεμος των ιδεών; Υπό ποιους όρους η τελική σύρραξη ανάμεσα στα αξιακά συστήματα μπορεί να μην θεωρηθεί αναπόφευκτη;

Ανθρωπολογική: Με γνώμονα τις διάφορες και διαφορετικές συλλήψεις του ανθρώπου, τί είναι αυτό που ωθεί την ανθρωπότητα στη θανάσιμη βία, τους πολέμους και τις γενοκτονικές σφαγές;

Ηθική, Δικαϊκή: Με βάση ποια κριτήρια μπορούμε να διακρίνουμε τους πολέμους σε δίκαιους και άδικους; Είναι δυνατή η ηθική αξιολόγηση ενός πολέμου και με βάση ποιες κανονιστικές αρχές;

Πολιτική: Ποια είναι η σχέση μεταξύ πολιτικής και πολέμου; Είναι ο πόλεμος η συνέχιση της πολιτικής με άλλα μέσα ή αποτελεί την κατάλυση των συνθηκών τις οποίες προϋποθέτει η δυνατότητα των ανθρώπων να συνυπάρχουν;

Αισθητική: Πώς απεικόνισε η τέχνη τις φρικαλεότητες του πολέμου; Πώς οι βιαιότητες των πολέμων επηρέασαν τις διάφορες μορφές τέχνης; Ο πόλεμος μπορεί να παραγάγει πολιτισμικά προϊόντα;

Τεχνολογική: Η βελτίωση των οπλικών συστημάτων και των τεχνολογικών μέσων μαζικής καταστροφής αντίκειται ή θεωρείται συμβατή με το πρόταγμα της προόδου; Ποια η σχέση της επιστημονικής ουδετερότητας με την ηθική ευθύνη του επιστήμονα ως πολίτη και μέλους του ανθρώπινου κόσμου;

Ιστορική: Ποιες ήταν οι επικρατούσες αντιλήψεις και θεωρίες για τον πόλεμο κατά τις διάφορες ιστορικές περιόδους (Αρχαιότητα, Βυζάντιο και Δυτικός Μεσαίωνας, νεότερη και σύγχρονη εποχή);

Συμμετοχή. Όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στο συνέδριο με ανακοίνωση θα πρέπει να αποστείλουν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2023 ηλεκτρονικά, με επισυνημμένο αρχείο σε μορφή word και pdf:

(α) τον τίτλο καθώς και την περίληψη της ανακοίνωσής τους μέχρι είκοσι (20) περίπου γραμμές

(β) το ονοματεπώνυμό τους και την ιδιότητά τους (π.χ. Καθηγητής, Διδάκτορας κ.λπ.)

και (γ) τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους

στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

info@philosophia.org.gr

Οι περιλήψεις όλων των ανακοινώσεων που θα γίνουν δεκτές για παρουσίαση, μετά από απόφαση της Οργανωτικής Επιτροπής, θα κυκλοφορήσουν σε ηλεκτρονική μορφή εγκαίρως πριν από το συνέδριο.

Τέλη συμμετοχής στο συνέδριο. Αυτά είναι 30 ευρώ για μέλη ΔΕΠ και Μεταδιδακτορικούς Ερευνητές, 20 ευρώ για υποψήφιους διδάκτορες και μεταπτυχιακούς φοιτητές. Το εν λόγω ποσό κρίθηκε απαραίτητο, προκειμένου να μπορέσουν να καλυφθούν τα στοιχειώδη έξοδα του συνεδρίου. Δεν υπάρχουν τέλη συμμετοχής για προπτυχιακούς φοιτητές.

Η Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου

Ελένη Καλοκαιρινού

Βάνα Κυριανίδου-Νικολαΐδου

Κωνσταντίνος Δημητρακόπουλος

Ιωάννης Πρελορέντζος

Ελένη Τάτλα

Ευάγγελος Πρωτοπαπαδάκης

Εμμανουήλ Περάκης

Γεώργιος Στεΐρης

Πόλεμος και ειρήνη, του Θέμη Μηλώση, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Φλώρινας

